

OKUL YÖNETİCİLERİNİN VİZYONER LİDERLİK ÖZELLİKLERİ VE ÖĞRETMENLERİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

1. İlker KIBRIS¹, 2. Üçler SARIKAYA²

Bu araştırma ile öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özellikleri ile öğretmenlerin iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu araştırma ile öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algılarının iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi ile literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışma alan yazın incelendiğinde benzer bir araştırmanın bulunmaması sebebiyle de alan yazınına farklı bir bakış açısı sağlayacağı amaçlanmaktadır. Bu amaçla Zonguldak ili Ereğli ilçesindeki 200 İdareci ve Öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. Verilerin toplanma aracı Sabancı (2007) tarafından geliştirilmiş “Okul Müdürlerinin Vizyoner Liderlik Yeterlilikleri” ölçeği ve Yıldız, Kılıç ve Yavuz (2018) tarafından geliştirilen “Öğretmenlerin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analiz edilebilmesi için t-testi ve ANOVA analizleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algıları ile öğretmenlerin iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algılarının, iletişim becerilerine olumlu ya da olumsuz herhangi bir etkisinin olmadığı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Örgüt İklimi, Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi.

INVESTIGATION OF THE VISIONARY LEADERSHIP FEATURES OF SCHOOL HEADS AND TEACHERS' COMMUNICATION SKILLS

ABSTRACT

With this research, it is aimed to reveal the relationship between the visionary leadership characteristics of teachers and school administrators and the communication skills of teachers. It is thought that this research will contribute to the literature by examining the effects of teachers' perceptions of school administrators' visionary leadership characteristics on their communication skills. It is aimed that this study will provide a different perspective to the literature because there is no similar research when the literature is examined. For this purpose,

¹ KDZ Ereğli Erdemir İlkokulu, Zonguldak e-mail: egemilker@gmail.com, ORCID: 0009-0007-2561-1480 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

² KDZ EREĞLİ Cumhuriyet Ortaokulu, Zonguldak e-mail: abide06@hotmail.com, ORCID: 0009-0002-4406-0972

the opinions of 200 administrators and teachers in Ereğli district of Zonguldak province were consulted. The data collection tool was the "Visionary Leadership Competences of School Principals" scale developed by Sabancı (2007) and the "Evaluation of Teachers' Communication Skills" developed by Yıldız, Kılıç and Yavuz (2018). T-test and ANOVA analyzes were used to analyze the data. As a result of the research, it was seen that there was no significant relationship between teachers' perceptions of school administrators' visionary leadership characteristics and teachers' communication skills. Accordingly, it can be stated that teachers' perceptions of school administrators' visionary leadership characteristics do not have any positive or negative effect on their communication skills.

Keywords: Communication, Organizational Climate, Educational Administration, School Administration.

1. GİRİŞ

Değişen ve gelişen teknoloji ile birlikte yaşam koşullarında ve bireylere atanan görev normlarında değişimler olduğu tespit edilmiştir. İletişim çağının çeşitlendiği ve farklı boyutlarda evrildiği bu dönemde örgütlerde liderlik tanımlarının da değiştiği görülmektedir. Eğitim araştırmalarında, liderin klasik tanımı terk edilerek, daha geniş tanımlarla ve liderlik niteliklerinin çeşitlendirildiği araştırmaların giderek arttığı görülmektedir (Aktaş, 2021:1).

Hızla değişen bilgi çağında yeni iş tanımlarının, yeni niteliklerin ve iş tanımlarının açılımlarının olması kaçınılmazdır. Özellikle kurum ve kuruluşlarda operasyonel liderlerin bu değişime ve bilgi çağına ayak uydurması kaçınılmaz görünmektedir. Liderlikte yaşanan bu değişimlere ayak uydurmak, klasik özelliklerden sıyrılmayı ve yeni nitelikler kazanmayı gerektirmektedir. Günümüz çalışma ortamında kurumları yöneten bireylerin lider olarak vizyon sahibi olması beklenmektedir. Klasik lider tanımlarını geride bırakarak, yenilikçi, açık fikirli ve vizyoner liderlik kimliği, kurumları yöneten bireylerde aranan özellikler haline gelir. Özellikle iş bölümü içerisinde bireylerin çalışmak zorunda olduğu kurumlarda liderlerin karakter ve özelliklerini göstermeleri çok önemlidir. İnsana hizmet veren ve yetiştiren kurumlarda liderler, yenilikçi, işbirlikçi ve ortak ruh oluşturabilmelidir (Akar, 2006: 2).

Geçmişte liderlerin katı ve kuralcı olması önemliyken, bugünün toplumlarında liderlerin daha işbirlikçi olması ve gönüllülük sağlayabilmesi gerekir. Klasik liderlik tanımlarından kurtulup vizyoner liderlik özelliklerini benimsemeleri gerekmektedir.

Okul yöneticilerinin ve güçlü iletişim becerilerine sahip öğretmenlerin vizyoner liderlik özellikleri, öğrenci başarısı ve okulların kalitesinin artırılması için önemli görülmektedir. Okul yöneticilerinin vizyoner özellikleri okulun, öğretmenin ve öğrencinin gelişmesinde oldukça önemlidir. Değişen ve gelişen küresel yapıda okul yöneticisinin vizyoner bakış açısı ile öğrenci ve öğretmenin gelişimi etkileşim halindedir. Etkili ve vizyoner bir lider olan okul yöneticisinin gelişimi ile öğretmenler; öğretmen ve öğrenciler de gelişimi sağlar (Doğan, 2021: 3).

Literatür incelendiğinde (Acar, 2006; Aksu, 2019; Babil, 2009; Doğan, 2021) vizyoner liderlik ile ilgili farklı değişkenler üzerine birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Öğretmen ve okul yöneticisi arasındaki iletişim ve okullarda öğrenciler adına hedeflenen başarı da olumlu gelişme göstermektedir. Öğretmenlerin sahip olması gereken iletişim becerileri, okul ikliminde eğitime katkı sağlayan unsurlar arasında yer almaktadır (Pehlivan, 2005: 17).

Alan yazın incelendiğinde (Bozkurt Bulut, 2014; Sekman, 2021; Sungurtekin Ay, 2019) iletişim becerileri ile ilgili çeşitli değişkenler üzerine birçok araştırma yapıldığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde vizyoner liderlik ve iletişim becerileri ile ilgili birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Ancak vizyoner liderlik ve iletişim becerileri değişkenlerinin birlikte kullanıldığı araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın, öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine ilişkin algılarının onların iletişim becerileri üzerindeki etkisini inceleyerek alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışma, literatür incelendiğinde benzer bir araştırma olmadığı için literatüre farklı bir bakış açısı sağlayacağını göstermektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Birden fazla değişken arasında, ortaya çıkarılmaya çalışılan, belirlenen değişim veya ilişkisel durumların belirlenmesi ilişkisel tarama modelidir (Karasar, 2012: 81). Bu araştırmada okul müdürlerinin vizyoner liderlik özellikleri ile öğretmenlerin iletişim becerileri arasındaki ilişki araştırılmıştır.

Veri analizi SPSS 22.0 ile yapılmıştır. Çalışmada puanların normal dağılıma uyup uymadığını belirlemek için puan ortalamaları, basıklık ve çarpıklık ölçütleri değerlendirilmiştir. Ölçekte bulunan basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılım için +3 ile -3 arasındadır (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; De Carlo, 1997).

Tablo 1. Basıklık ve Çarpıklık Değerleri ile Güvenirlilik Katsayısı

	n	Çarpıklık	Basıklık
Meslektaş İş birliği	118	-,297	-,986
Kurumsal Gelişme	118	-,572	,307
Mesleki Gelişim	118	-1,007	1,193

Değerler incelendiğinde her bir puanın basıklık ve çarpıklık katsayılarının -3 ile +3 arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre puanların normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Puanların normal dağılım göstermesi nedeni ile çalışmada parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Ölçek puanının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi için t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. T testi, 2 gruplu demografik değişkenlerin analizinde kullanılırken ANOVA testi k (k>2) gruplu değişkenlerin analizinde kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini Zonguldak ilinde görev yapan 203 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcıların cinsiyetleri aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		TOPLAM	
	Kadın f	Erkek f	f	%
	111	92	203	100

Tablo 1'e göre 111'i kadın, 92'si erkek katılımcı olmak üzere toplam 203 katılımcı olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Okul Müdürlerinin Vizyoner Liderlik Yeterlilikleri Ölçeği: Sabancı (2007) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, vizyoner düşünme, kaynakları kullanma, iletişim, eylem yönelimli olma, risk alma, karar verme ve güdüleme olmak üzere yedi alt boyuttan ve toplamda 45 maddeden oluşmaktadır. Ölçek Likert tipi olup, 1=Hiçbir zaman'dan 5= Her zaman'a doğru derecelenmiştir. Ölçekten toplam puan alınabilmektedir. Sabancı (2007) tarafından ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı, genel ölçek için $\alpha=0.99$ alt boyutlar için $\alpha=0.57$ ile $\alpha=0.87$ arasında bulunmuştur. Bu araştırma için ise ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları, vizyoner düşünme boyutunda $\alpha=0.92$, kaynak kullanma boyutunda $\alpha=0.91$ iletişim boyutunda $\alpha=0.90$, eylem yönelimli olma boyutunda $\alpha=0.87$, risk alma boyutunda $\alpha=0.84$, karar verme boyutunda $\alpha=0.87$ ve güdüleme boyutunda $\alpha=0.88$ olarak hesaplanmıştır. Ölçeğe hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının istenilen .70 üstünde olduğu görülmektedir (Büyüköztürk, 2012; Seçer, 2013). Ayrıca bu araştırma için hesaplanan ölçek güvenilirlik katsayılarının Sabancı (2007) tarafından geliştirilen ölçeğin güvenilirlik katsayılarına yakın olduğu görülmektedir. Buna ek olarak ölçeğin bu araştırma için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda, uyum iyiliği değerleri, $\chi^2=1425.17$; $df=924$; $\chi^2/df=1.54$; RMSEA=0.067; GFI=0.82; CFI=0.93; NFI=0.85 olarak tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği: Yıldız, Yaşar Kılıç ve Yavuz (2017) tarafından geliştirilmiştir. Oluşturulan madde havuzu gerekli analizler yapıldıktan sonra 4 alt boyut ve toplam 20 maddelik bir ölçek haline getirilmiştir. 20 maddelik ölçekte 12 olumlu ve 8 olumsuz yargı bulunmaktadır. Bu alt boyutlar “empati ve yardım becerileri”, “iletişim ortamı oluşturma”, “sınıf yönetimi” ve “iletişim engelleri”dir. Maddelerin 12’si olumlu 8’i ise olumsuz yargıdan oluşmaktadır. Ölçeğin toplam Cronbach α değeri .908’dir. Alt boyutların Cronbach α değeri ise empati ve yardım becerileri “Öğretmenlerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği” Geliştirme Çalışması 62 boyutunda .875, iletişim ortamı oluşturma boyutunda .819, sınıf yönetimi boyutunda .734 ve iletişim engelleri boyutunda .736’dır.

3. BULGULAR

Tablo 3. Cinsiyete Göre Okul Yöneticilerinin Vizyoner Liderlik Özelliklerinin Cinsiyete Göre Ölçek Puanlarının ilişkisiz Örneklem T Testi Analiz Değerleri

		n	Ort.	ss	t	p
Vizyoner Düşünme	Kadın	92	4,66	0,62	0,07	0,72
	Erkek	111	4,66	0,55		
Kaynak Kullanma	Kadın	92	4,64	0,62	-0,09	0,45
	Erkek	111	4,65	0,53		
İletişim	Kadın	92	4,63	0,66	0,21	0,79
	Erkek	111	4,61	0,57		
Eyleme Yönelik Olma	Kadın	92	4,60	0,66	-0,48	0,29
	Erkek	111	4,64	0,57		
Risk Alma	Kadın	92	4,53	0,70	-0,47	0,50
	Erkek	111	4,58	0,64		
Karar Verme	Kadın	92	4,58	0,68	-0,41	0,25
	Erkek	111	4,61	0,57		
Güdülenme	Kadın	92	4,65	0,64	-0,29	0,27
	Erkek	111	4,68	0,51		
Ölçeğin Bütünü	Kadın	92	4,59	0,67	-0,09	0,51
	Erkek	111	4,59	0,58		

Araştırmada cinsiyete göre okul yöneticilerinin vizyoner liderlik ölçek puanları arasında manidar farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma sürecinde cinsiyet değişkenine göre normallik varsayımlarının karşılandığı görülmüştür. Normal dağılım varsayımı sağlandığı için ve bağımsız değişken kendi içinde iki kategoriye ayrıldığı için ilişkisiz örneklem t testi kullanılmıştır. Yukarıdaki ilişkisiz örneklem t testi sonuçları incelendiğinde ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin bütününe yönelik puanların cinsiyet değişkenine göre manidar farklılık içermediği görülmektedir ($t=0,07$; $t=-0,09$; $t=0,21$; $t=-0,48$; $t=-0,47$; $t=-0,41$; $t=-0,29$; t Ölçeğin bütünü= $-0,09$; $p>0,05$). Elde edilen bu sonuçla birlikte öğretmenlerin kadın ya da erkek olmalarına göre ölçek alt boyut ve toplam puanlarda ($\%E=4,66$ $\%K=4,66$;

%E=4,64 %K=4,65;%E=4,63 %K=4,61; %E=4,60 XK=4,64; XE=4,53 XK=4,58;XE=4,58 %K=4,61;%E=4,65 %K=4,68; %E=4,59 %K=4,59) manidar bir değişkenlik olmadığı söylenebilir.

Tablo 4. Öğretmenlerin İletişim Beceri Özelliklerinin Cinsiyete Göre T Testi Analiz Değerleri

Ölçeğin Boyutları		N	X	Ss	Sd	T	P
Empati ve Yardım Becerileri	Erkek	72	4,85	0,40	201	0,25	0,80
	Kadın	131	4,83	0,41			
İletişim Ortamı Oluşturma	Erkek	72	4,83	0,41	201	-0,11	0,91
	Kadın	131	4,84	0,37			
Sınıf Yönetimi	Erkek	72	2,07	1,35	201	-0,84	0,40
	Kadın	131	2,24	1,45			
İletişim Engelleri	Erkek	72	1,93	1,30	201	-1,07	0,28
	Kadın	131	2,15	1,39			
Ölçeğin Bütünü	Erkek	72	3,69	0,52	201	-0,78	0,44
	Kadın	131	3,75	0,53			

Araştırmada cinsiyete göre öğretmenlerin iletişim beceri ölçek puanları arasında manidar farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma sürecinde cinsiyet değişkenine göre normallik varsayımlarının karşılandığı görülmüştür. Normal dağılım varsayımı sağlandığı için ve bağımsız değişken kendi içinde iki kategoriye ayrıldığı için İlişkisiz örneklem t testi kullanılmıştır. Yukarıdaki ilişkisiz örneklem t testi sonuçları incelendiğinde ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin bütününe yönelik puanların cinsiyet değişkenine göre manidar farklılık içermediği görülmektedir ($t=0,25$; $t=-0,11$; $t=-0,84$; $t=-1,07$; $t=-0,78$; $t_{\text{Ölçeğin bütünü}}=0,07$; $p>0,05$). Elde edilen bu sonuçla birlikte öğretmenlerin kadın ya da erkek olmalarına göre ölçek alt boyut ve toplam puanlarda(%E=4,85 %K=4,83; XE=4,83 XK=4,84;XE=2,07 %K=2,24; %E=1,93 XK=2,15; %E=3,69 XK=3,75) manidar bir değişkenlik olmadığı söylenebilir.

Tablo 5. Okul Türüne Göre Okul Yöneticilerinin Vizyoner Liderlik Özelliklerinin Okul Türüne İlişkin Anova Sonuçları

Ölçeğin Boyutları	Okul	N	Sıra Ort.	Sd	X2	P	Anlamlı Fark
Vizyoner Düşünme	İlkokul	78	101,41	3	3,24	0,36	Yok
	Ortaokul	72	96,15				
	Lise	33	112,98				
	Okulöncesi	20	107,25				

Kaynak Kullanma	İlkokul	78	102,71	3	3,22	0,36	Yok
	Ortaokul	72	95,16				
	Lise	33	111,88				
	Okulöncesi	20	107,58				
İletişim	İlkokul	78	104,37	3	3,65	0,30	Yok
	Ortaokul	72	93,81				
	Lise	33	110,15				
	Okulöncesi	20	108,8				
Eyleme Yönelik Olma	İlkokul	78	104,77	3	3,95	0,27	Yok
	Ortaokul	72	93,38				
	Lise	33	110,15				
	Okulöncesi	20	108,8				
Risk Alma	İlkokul	78	104,94	3	4,49	0,21	Yok
	Ortaokul	72	92,77				
	Lise	33	107,55				
	Okulöncesi	20	114,63				
Karar Verme	İlkokul	78	103,14	3	5,94	0,11	Yok
	Ortaokul	72	92,3				
	Lise	33	115,12				
	Okulöncesi	20	110,83				
Güdülenme	İlkokul	78	105,96	3	6,48	0,09	Yok
	Ortaokul	72	91,08				
	Lise	33	111,11				
	Okulöncesi	20	110,85				
Ölçeğin Bütünü	İlkokul	78	102,26	3	4,38	0,22	Yok
	Ortaokul	72	93,97				
	Lise	33	113,06				
	Okulöncesi	20	111,65				

Araştırmada okul türüne göre okul yöneticilerinin vizyoner liderlik ölçek puanları arasında manidar farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma sürecinde okul türü değişkenine göre normallik varsayımlarının karşılamadığı görülmüştür. Normal dağılım varsayımı sağlamadığı için ve bağımsız değişken kendi içinde dört kategoriye ayrıldığı için Kruscal Wallis H testi kullanılmıştır. Yukarıdaki Kruscal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin bütününe yönelik puanların okul türü değişkenine göre manidar farklılık içermediği görülmektedir [H3(Vizyoner Düşünme)= 3,24; H3(Kaynak Kullanma)= 3,22; H3(İletişim)= 3,65; H3(Eyleme Yönelik Olma)= 3,95; H3(Risk Alma)= 4,49; H3(Karar Verme)= 5,94; H3(Güdülenme)= 6,48; H3(Ölçeğin bütünü)= 4,38; $p>0,05$].

Tablo 6. Öğretmenlerin İletişim Becerisi Özelliklerinin Okul Türüne İlişkin Anova Sonuçları

Ölçeğin Boyutları	N	Sıra Ort.	Sd	X2	P	Anlamlı Fark
Empati ve Yardım Becerileri	İlkokul	90	103,17	1,09	0,78	Yok
	Ortaokul	66	98,82			
	Lise	26	101,62			

İletişim Ortamı Oluşturma	Okul öncesi	21	107,48			
	İlkokul	90	102,11	0,877	0,831	Yok
	Ortaokul	66	101,17			
	Lise	26	98,58			
Sınıf Yönetimi	Okul öncesi	21	108,38			
	İlkokul	90	97,07	2,387	0,496	Yok
	Ortaokul	66	110,55			
	Lise	26	99,44			
İletişim Engelleri	Okul öncesi	21	99,40			
	İlkokul	90	99,32	1,752	0,626	Yok
	Ortaokul	66	108,35			
	Lise	26	93,54			
Ölçeğin Bütünü	Okul öncesi	21	104			
	İlkokul	90	100,01	2,659	0,447	Yok
	Ortaokul	66	107,86			
	Lise	26	88,02			
	Okul öncesi	21	109,43			

Araştırmada okul türüne göre öğretmenlerin iletişim beceri ölçek puanları arasında manidar farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma sürecinde okul türü değişkenine göre normallik varsayımlarının karşılamadığı görülmüştür. Normal dağılım varsayımı sağlamadığı için ve bağımsız değişken kendi içinde dört kategoriye ayrıldığı için Kruscal Wallis H testi kullanılmıştır. Yukarıdaki Kruscal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin bütününe yönelik puanların okul türü değişkenine göre manidar farklılık içermediği görülmektedir [H3(Empati ve Yardım Becerileri)- 1,09; H3(İletişim Ortamı Oluşturma)1 0,877; H3(Sınıf Yönetimi)-2,387; H3(İletişim engelleri)- 1,752; H3(Ölçeğin bütünü)=2,59; p>0,05].

Tablo 7. Öğretmenlerin İletişim Beceri Özelliklerinin Okul Kademesine İlişkin Anova Sonuçları

Ölçeğin Boyutları	N	Sıra Ort.	Sd	X2	P	Anlamlı Fark	
Empati ve Yardım Becerileri	İlkokul	111	103,982	2	0,787014	0,674686	Yok
	Ortaokul	67	99,08955				
	Lise	25	101				
İletişim Ortamı Oluşturma	İlkokul	111	103,2973	2	0,348829	0,839949	Yok
	Ortaokul	67	99,91045				
	Lise	25	101,84				
Sınıf Yönetimi	İlkokul	111	97,51351	2	2,459504	0,292365	Yok
	Ortaokul	67	110,6716				
	Lise	25	98,68				
İletişim Engelleri	İlkokul	111	100,2072	2	1,145955	0,563844	Yok
	Ortaokul	67	107,4403				

	Lise	25	95,38				
Ölçeğin Bütünü	İlkokul	111	101,7883	2	1,284369	0,526142	Yok
	Ortaokul	67	106,4179				
	Lise	25	91,1				

Araştırmada okul kademelerine göre öğretmenlerin iletişim beceri ölçek puanları arasında manidar farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma sürecinde okul kademe değişkenine göre normallik varsayımlarının karşılamadığı görülmüştür. Normal dağılım varsayımı sağlamadığı için ve bağımsız değişken kendi içinde üç kategoriye ayrıldığı için Kruscal Wallis H testi kullanılmıştır. Yukarıdaki Kruscal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin bütününe yönelik puanların okul kademe değişkenine göre manidar farklılık içermediği görülmektedir [H2 (Empati ve Yardım Becerileri)- 0,787014; H2(iletişim Ortamı Oluşturma)- 0,348829; H2(Sınıf Yönetimi)- 2,459504; H2(iletişim Engelleri)- 1,145955; H3(Ölçeğin bütünü)- 1,284369; $p>0,05$].

Tablo 8. Okul Yöneticilerinin Vizyoner Liderlik Yeterlilikleri ile Öğretmenlerin İletişim Becerileri Arasındaki İlişiyi Gösteren Korelasyon Analizi

Ölçeklerin Boyutları		EYB	İOO	SY	İE	Toplam
Vizyoner Düşünme	PearsonCorrelation	-0,021	0	0,075	0,089	0,094
	Sig. (2-tailed)	0,765	0,999	0,285	0,207	0,182
	N	203	203	203	203	203
Kaynak Kullanma	PearsonCorrelation	-0,035	-0,014	0,09	0,11	0,108
	Sig. (2-tailed)	0,615	0,838	0,201	0,117	0,124
	N	203	203	203	203	203
İletişim	PearsonCorrelation	-0,028	-0,016	0,074	0,087	0,086
	Sig. (2-tailed)	0,695	0,816	0,294	0,217	0,22
	N	203	203	203	203	203
Vizyoner Düşünme	PearsonCorrelation	-0,026	-0,027	0,052	0,08	0,071
	Sig. (2-tailed)	0,718	0,7	0,462	0,256	0,313
	N	203	203	203	203	203
Kaynak Kullanma	PearsonCorrelation	-0,057	-0,061	0,068	0,076	0,065
	Sig. (2-tailed)	0,418	0,388	0,336	0,283	0,359
	N	203	203	203	203	203
İletişim	PearsonCorrelation	-0,05	-0,053	0,057	0,073	0,054
	Sig. (2-tailed)	0,48	0,452	0,417	0,301	0,443
	N	203	203	203	203	203
Eyleme Yönelik Olma	PearsonCorrelation	-0,05	-0,053	0,074	0,097	0,081
	Sig. (2-tailed)	0,48	0,452	0,291	0,17	0,25
	N	203	203	203	203	203
Risk Alma	PearsonCorrelation	0,025	0,046	0,023	0,023	0,046
	Sig. (2-tailed)	0,725	0,516	0,744	0,746	0,511
	N	203	203	203	203	203
Karar Verme	PearsonCorrelation	-0,006	-0,007	0,067	0,062	0,074
	Sig. (2-tailed)	0,928	0,923	0,343	0,38	0,296
	N	203	203	203	203	203
Güdüleme	PearsonCorrelation	-0,044	-0,024	0,046	0,056	0,044
	Sig. (2-tailed)	0,534	0,734	0,519	0,431	0,535
	N	203	203	203	203	203

Ölçeğin Bütünü	PearsonCorrelation	-0,069	-0,073	0,086	0,087	0,072
	Sig. (2-tailed)	0,331	0,3	0,224	0,219	0,308
	N	203	203	203	203	203

Tablo 8’de görüldüğü üzere okul yöneticilerinin vizyoner liderlik yeterlilikleri ile öğretmenlerin iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma sonucunda, öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algılarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmektedir. Araştırmada, öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algılarında çalışılan okul türü değişkenleri arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre öğretmenlerin, okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algılarının farklı değişkenlerden etkilenmediği görülmektedir. Babil (2009)’ in yürüttüğü araştırmada, okul müdürlerinin vizyoner liderlik özelliklerine sahip olma düzeylerinde; öğretmen algılarında, yaş, branş, mesleki kıdem ve görev yaptıkları okuldaki görev süreleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı ifade edilmiştir. Koçer (2021)’ in araştırmasında okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik öğretmen algısında cinsiyet ve kıdem yılı değişkenlerine yönelik anlamlı ilişki varken; çalışılan okul düzeyi, okuldaki öğretmen sayısı, aynı okulda çalışılan süreler bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Çalışmalar sonucunda, okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik öğretmen algılarının genel itibariyle farklı değişkenlerden pek etkilenmediği görülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin iletişim becerilerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık içermediği görülmüştür. Araştırmada, öğretmenlerin iletişim becerilerinde çalışılan okul türü ve okul kademesi değişkenleri üzerinde de anlamlı farklılıkların olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre, öğretmenlerin iletişim becerileri algılarının farklı değişkenlerden etkilenmediği görülmektedir. Kayhan (2014) öğretmenlerin iletişim becerilerine yönelik algılarında eğitim kademesi ile hizmet yılları arasında anlamlı farklılık gözlemlenirken; öğretmenlerin branşı, cinsiyeti, medeni durumu ve yöneticilik deneyimleri ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ifade etmiştir. Avanoğlu (2018) öğretmenlerin iletişim becerilerinde cinsiyet, yaş, görev, mesleki kıdem ve eğitim düzeyi değişkenlerinde anlamlı bir farklılaşma olmadığını ifade etmiştir. Algan (2021)’in çalışmasında öğretmenlerin iletişim becerilerinin cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından anlamlı bir oluşturduğu fakat medeni durum ve eğitim düzeyi değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığı

görülmüştür.

Bu araştırma Zonguldak ili Ereğli ilçesini kapsamaktadır. Öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algıları ile öğretmenlerin iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla farklı illerde de daha fazla katılımcı ile benzer çalışmalar yapılabilir. Bu araştırma nicel araştırma yöntemi ile yapılmıştır. Öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algıları ile öğretmenlerin iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla nitel veri toplama aracıyla araştırma yapılabilir.

Araştırma sonucunda, öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algıları ile öğretmenlerin iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine yönelik algılarının, iletişim becerilerine olumlu ya da olumsuz herhangi bir etkisinin olmadığı ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, S. (2006). *İlköğretim okul yöneticilerinin vizyoner liderlik rollerine ilişkin öğretmen görüşleri (Elazığ İli Örneği)*. (yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Aksu, A. (2009). Kriz yönetimi ve vizyoner liderlik. *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, 4(15), 2435-2450.
- Aktaş, B. N. (2021). *Vizyoner liderlik ve yenilikçi İnsan kaynakları yönetim uygulamalarının örgütsel çeviklik üzerindeki etkisi: savunma sanayi işletmelerinde bir araştırma*. (doktora tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.
- Algan, H. (2021). *Öğretmenlerin iletişim becerileri ile iş motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi: Eyüp Sultan ilçesi örneği*, (yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Avanoğlu, E. (2018). *Öğretmenlerin iletişim becerileri ile moralleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Babil, F. (2009). *İlköğretim okulu müdürlerinin vizyoner liderlik özelliklerine sahip olmaları ile öğretmenlerin örgütsel adanmaları arasındaki ilişki*. (yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

- Bulut- Bozkurt, N. (2004). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (4), 443- 454.
- De Carlo, L. T. (1997). On the meaning and use of kurtosis. *Psychological Methods*, 2, 292-307.
- Doğan, F. (2021). *İlköğretim Okul Müdürlerinin Vizyoner Liderlik Özelliklerine Sahip Olma Yeterlilikleri (Aksaray İli Örneği)*. (yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Groeneveld, R.A. ve Meeden, G. (1984). Measuring skewness and kurtosis. *The Statistician*, 33, 391-399
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayhan N. (2014) *Öğretmenlerin iletişim becerileri ile çatışma yönetimi stratejileri arasındaki ilişki (Gaziantep İli Örneği)*. (yüksek lisans tezi). Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Koçer, M. C. (2021). *Okul yöneticilerinin vizyoner liderlik yeterlilikleri ile öğretmenlerin işe tutkunlukları arasındaki ilişki*. (yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi, Afyon.
- Moors, J. J. A. (1986). The Meaning of Kurtosis: darlington reexamined. *The American Statistician*, 40, 283-284.
- Pehlivan, K. B. (2005). Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online*, 4(2), 17-23.
- Sabancı, A. (2007). Müdürlerin vizyoner liderlik özelliklerine ilişkin müdürlerin, müdür yardımcılarının ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim*, 36 (174), 333-342.
- Sekman, İ. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi* (yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Sungurtekin Ay, A. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi anlayışları ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, (yüksek lisans tezi). Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Yıldız, D., Kılıç, M. Y. ve Yavuz, M. (2017). Öğretmenlerin iletişim becerilerini değerlendirme ölçeği geliştirme çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(1), 48-67.